

Előfizetési árak:

Postán küldve, vagy helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 6 frt — kr.
Félévre . . . 3 frt — kr.
Évnegyedre . . . 1 frt 50 kr.

Az előfizetési pénzek bérmentesen a kiadóhivatalhoz „Deésen megyeház” s legcélszerűbben postai utalvánnyal küldendők.

SZOLNOK-DOBOKA.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDÁSZATI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Hirdetési díjak: Egy 45 négyzetű centiméter tért elfoglaló egyszeri hirdetési díja 50 kr, ezen fölül 90 négyzetű centiméterig 1 frt s így tovább, a bérleti díj minden egyes beiktatásért 30 kr. Kedvezményül 4—10-szeri beiktatásánál 50%, 11 és többszöri beiktatásánál 100%-nyi díjelengedé.

Ismeretlen kézből jött cikkeket nem közlünk, s csak bérmentes leveleket fogadunk el.

Megjelenik minden csütörtökön.

A lap szellemi részét érdeklő levelezések a szerkesztőséghez intézendők. Kéziratok vissza nem adtnak.

Okszerű gazdászati.

I.

Többfelé megfordulva e megyében, szomorúan tapasztaltam; miszerint e megye gazdaközönségének nagy része a gazdasági üzlet folytatása iránt meglehetősen lehangolt. E kedvtelenség nem is egészen jogosulatlan, mert mai napság már a gazdálkodási viszonyok felette sok nehézséget gördítenek a gazda elé, melyek annak tevékeny munkásságát, szorgalmát gyakran megtörik. Sokfelé halottam panaszt, hogy a gazdaság hálátlan foglalkozás, s nem fizeti ki a fáradságot sem! Eltekintve azon körülményektől, melyeken változtatni nekünk gazdáknak nem egy könnyen áll hatalmunkban; bekell valanunk, hogy e hálátlanságnak mi magunk is vagyunk főleg értelem tekintetben való elmaradottságunk folytán okai, mert könnyű volt ez előtt csak egy pár századdal is a gazdálkodás; midőn a mezői gazdasági termelés inkább a saját szükségletre szorított, az ipar és kereskedelem a kezdetlegesség alsó fokán állott. A gazdaság folytatására megkívántató három főtenyező: a föld, tőke és értelem szükségének összehangzatos szerepét nem látták be annyira, mint ma. Ma ezeknek természetét jobban ismerjük, s tudjuk azt is igen jól, hogy e tényezőknek el-sejében hiányt nem szenvedünk; de igen a másodikban s még inkább a harmadikban, ez utolsó eddig sem volt elegendő s nem is lesz soha! Pedig ma már ez azon egyik legfőbb tényező, melyet gyarapítani, növelni főfeladatunk legyen, hogy ezzel s ennek segítségével a más két tényezőt is oly összehangba és kapcsolatba hozzuk, hogy a jelen gazdálkodási viszonyokkal karöltve járó terheket, nehézségeket legyőzzük, jövedelmünket emeljük, az ipart előmozdítsuk, a kereskedést biztosítsuk s ezzel magunk jóllétét, nemzetünk s országunk hatalmát, nagyságát állandósítsuk. Ezek elérésére mindent elkövetni e megye praktikusabb gazdái is hivat-

va vannak. ereje- s tehetségéhez mérten pedig minden gazdasággal foglalkozó honpolgárnak hozzájárulni kötelességében áll. Minde- nek előtt tehát kikell vetkőzni az ösöktől örökölt — s több helyen maig is fennálló, — nagyon is primitív gazdálkodási elvekből, s ezek helyett azon elvek és fogásokból sajátítani el mentől többet, melyeket a gyakorlat és elmélet egyaránt helyesnek s okszerűnek bizonyított be s melyeket naponként hangoztatni hallunk. Számtalanszor hallottuk már felhozni gazdasági elmaradottságunkat, hibás eljárásainkat, ferdeségeinket s ezekkel karöltve a helyesebb utat kijelölve: azonban ezek édes kevés kivétellel elhangzottak mint a szó a pusztában! S mivel megvagyok győződve, hogy e megye gazdaközönsége is már belátta szükségét az okszerű költséget kimé- lő javítások behozatalának; lépünk egy rövidke eszmecsere e megye gazdaközönsége közé:

A mi gazdasági viszonyaink, legtöbb gazdaságban a birtok fele részének, — sőt néhol többnek is takarmány termelésre való alkalmazását követelvé, hogy a mostan is sok helyen követett hiányos eljárások helyett, egy helyesebb gazdasági rendszer követése legyen elérhető; ennek engedve igen helyén tenne az illető gazda, ha a gazdasági tiz parancs elsejét: „Termelj sok és jó takarmányt, hogy sok marhát tarthass, s e sok marhát jól táplálhasd!” szem előtt tartva, a helyes irányt nem téveszti el. Mert sok és jó takarmány sok és jó marhát nevel, sok és jó marha sok és jó trágyát producál, a gazdának pedig a trágyahalom az aranybányája, vagyis a mint egyik derék veterán írónk mondja, „a trágya a gazdaság lelke!” S mégis szomorúan kell bevallanunk, hogy a legtöbb gazdaságban, a gazdaság e fő alap- kellékére nem fordítatik kellő gond. Legtöbb gazda ilyen formán gondolkodik: „A mennyi szénám termett, azzal talán az igás állatok a télen megérik, mert van még szal-

mám s kukoricza száram is; de még állata imból — talán épen szarvasmarháimból té- lire el is adok s így még széna is lesz el- adni való. Gulya, juh, növendékmarha s csikó kitelelnék a szalmán is.” — A mi trágya gyűl, — nem törődve azzal, hogy a trágyalé útakra, árkokba, sövény kerítések alatt szépen elfojdogál, valamelyik szántó- földjére akárhogyan kihordatja. S ha az ilyen gazdát egyik-másik komolyabban gon- dolkodó társa megszólítja e könnyelműségé- ért; röviden azt feleli: hogy jól van az így is, mert régebben nem tett a gazda annyi hocus-pocust, s mégis több eredménye volt gazdasága után!

Az ilyen s ehhez hasonló szűkkörű gon- dolkodás módok szülik a panaszt a gazdaság hálátlansága ellen.

Pedig mennyire okszerűbb lenne, ha az ilyen gazda — ismerve birtokát — szá- mitást tenne, hogy mennyi takarmányra szá- mithat, mennyit kell tehát termelnie, hogy a szükséges marhalétszámot megtartva, azokat okszerűen táplálhassa s a megkívántató trá- gya mennyiséget előteremtse.

A takarmányozásnál kövessen az eddi- ginél rendszeresebb eljárást; nevezetesen ne bizza azt az illető cseléd tetszésére, hogy annyit adjon bármely takarmányból az álla- tok elébe, a mennyi neki tetszik, a melyből gyakran több jut kihasználatlanul az alomba, mint az állatok gyomrába; hanem ne saj- nálja a gazda a fáradságot megtenni s a gazdasági házi állatok naponkénti tápanyag szükségletét, ezek táptartalma szerint s az állatok élősulya, kora s használati minőségé- hez mérten megállapítani. Mely eljárás főleg nagyobb gazdaságokban igen ajánlatos, mert azon kívül, hogy a különféle takarmányfélék szabályszerű feletetése által a takarmány pazarlásnak eleje van véve, az állatok élet- feltételeiknek megfelelően tápláltatnak, mi a gazdaság jövedelmére nagy befolyással van. (Folyt. köv.)

Vékony Gábor.

A „SZOLNOK-DOBOKA” TÁRCÁJA.

A temető, halottak estéjén.

Bús gondolat, fájdalmas érzemények,
Hervadt virági a fájó kebelnek,
Miért zajongnak csendes sirlakokban,
Holott eddig békén pihentek?
Emlékezés esthajnal dereng át
A multak zord, borongó éjéjén,
Remény, — s kétségünk kél a fény sugárnál
Nekünk, küzdőknek a léttengerén.

Sirjába szállt a nap. Elhalt színéből
Fényt isznak az égnek csillagzati.
Felküzd az érzés és elszáll pihenni,
Hol ninesenek setétség rajzati,
Hol cyprus lombok közt szívek enyésznek,
Lezárva a létnek nagy kinjait,
Hol nem rezdítik kínzó érzemények
A kebelnek széttépett hurjait.

Mély csend uralg a néma sirvilágban,
Lakói ajkán nem kél már beszéd,
Meggzúnt dobogni a hön lángoló szív,
A hantokon most szellő sir regét.
Hiú remények, nagyravágy, diésőség
Feledve régen elborultanak,
A szenvedélyek harca s hévreményi
Csak álom és futó árny voltanak.

A szürke esthomályban nép zajong fel,
Miként szélesend után a nagy vihar,
A béke és boldogság sirlakából
Varázsütés, nagy csend kihál:

S miként ha a siroknak gyászalakói
Kelnének a mohos hamvedreken,
Nagy néptömeg, miként nagyhéví tenger,
Hullámszik fel, — s alá a téreken.

Nehéz keservvel lépünk a kapuhoz,
S e tompa szó hangzik: virágzás,
A fuvalom tovább suttog a lomb közt:
Növés, enyészés és elhervadás.
És mégis vágyunk a nagy mult honába,
Hol kincseinktől megraboltatánk,
Örömmel nyugszik fürkésző szemünk meg
A hanton, melyen könyüt hullatánk.

Mint a remény merül fel az ezüst hold,
Melyet lágy szellők lengenek körül,
Hajnal dereng aranylő homlokán át,
Fényes csillagsereg fűzi övül.
Tompán zúgnak-búgnak fel a harangok
Egekbe szállt panaszos szózatok,
Ihletve állunk, oh mert ismerősök
E jobb léthez vezérlő hangzatok.

Miként ha ezer csillaga az égnek,
Fényével a földhöz repülne le,
Ezer mécsfénye hint szelid világot
Az ég ivét pirosra festve be;
S miként a gyászos sirvirányokon lejt
Változva a nehéz árny és a fény,
Áttörni a bánat setét borúján
Nyomott keblünkben küzd az érzemény.

Miért e fény a százados romok közt,
Hová az élet megpihenni jár,
Miért ez ünnepély a sirvilágban,
Mely annyi életet magába zár?
Örök szeretet hinti fény sugarit,
A hamvadó megtört szívek felett,
S viraszt, mint angyal néma bánatában
A mécsfény mellett az emlékezet.

A hantoknál borongó arcok állnak,
Pilláikon megtört könyű remeg,
S mig lelkük hő imában égbe szárnyal,
Az csendesen a rögre leperog.
Oh mert ez élet nem az üdv hazája,
Mert nem ad mást, mint gyötrő érzeményt —
Reszkette omlunk szét a szív románál,
Lelkünk egekből kér hitet reményt.

A nép, mely mást nem adhat örököül már
Virágfüzért fon a sarkó körül,
S a mely után a szív könnyen behegged,
Szemből fájó könnyeseppet törül:
Szebben fog nőni virág a hanton,
Ha rá nehéz könyű folyam pereg,
S azoknak, a kiket oly igen szerettünk
Bölcső dalul édes regét regeg.

Hány szívet vonz e nagy, bús romhalom, hogy
Vigasztalást merítsen és erőt,
Hogy hinni megtanuljon bánatában,
Hol dús reménye ága rég betört.
És mintha új remény merülne fel, már
A hantoknál bánatja eltűnik,
Szelid örömmel hagyja ott halottját,
Hol a létnek nagy kinja megszűnik.

Kialudt a fátylák s mécses világa,
De szívünkben még él az érzemény,
Viraszt, mint Vesta a szívlángzatánál,
Hogy el ne aludják a végremény.
Lelkünkben csend van, csend a tér felett is,
— Miként az elhalt dálnak hangzata —
A néma lég is hallgatozva áll meg,
A táj felett ül a csend angyala.

Breán Kázmér.

A déláfrikai gyémánt vidék.

A Revue des deux mondes után.

A déláfrikai gyémántmezők 1867-ben fődöztek föl. A jóreményfoki gyarmat északi részén, a Vaal- és Narancess-folyam mellett a Fok várostól m. e. 1200 kilométerre, a déli szélesség 29° és a kel. hosz. 23° gr. területnek el.

Előbb Németalföld tulajdona volt; de kitűnően nagyszerű gazdagsága, az angol kormány megemlékezett arról, hogy ő egy hajdani Kaffer főnök jogengedélyese, a kié volt e vidék s erélyesen felszólamlott a hollandiaknál, kik e kérdés eldöntését Németország császára ítélete alá kívánták bocsátni; de az angol kormány ezt visszautasította s a gyémánt vidéket elfoglalta.

Felfedezési körülményei bizonytalanok; némelyek elefánt vadászoknak tulajdonítják; mások azt mondják, hogy egy szaladár ülésében vettek észre egy gyémántot s ez adott alkalmat a vidék kikutatására; azt is állítják, hogy egy jóreményfoki birtokos meglátván egy hottentótpásztor kezében egy gyémántot, tudakolá: hol találta? s ez a helyet neki megmutatta. Azt is beszélik, hogy egy haszonbérli kunyhójának hasadékait sárral sikálván, abban fénylő pontokat látott, melyek gyémántoknak bizonyultak be. De bármiképpen legyen a dolog, kiderült, hogy e vidéken gazdag gyémánttelep terül el.

Három út viszen a gyémánttelepekhez. A legrövidebb Port-Natalból; de minthogy itten semmi utazási intézmény nincs, hanem az utazónak magának kell minden úti készületét gondoskodni: ez a legköltségesebb út s e miatt az utazók legnagyobb része nem használhatja.

A második út Erzsébet-kikötőből viszen, melyen amerikai fuvarosok hetenként egyszer mennek s jönnek.

A harmadik út Káp városból viszen a gyémánt vidékre. Ezen több gyorsvonat versenyez egymással, hetenként hétszer menve s jöve, az utazást éjjel is folytatván. Ámbár ezen vonal leg-hosszabb, de minthogy itt több és jól berendezett állomások léteznek, hol az utazásra elég kényelem ajánlkozik, azért az utazók legnagyobb száma ezen utat veszi igénybe.

Ezen vidéket haszonbérli bírák. Az afrikai bérjóságok nagyon terjedelmesek; 2—3000 hektárnál ritkán kisebbek. Egy angolnak a Narancess-folyami és Vaalon túli köztársaságban egy millió hektárnál terjedelmes birtoka volt; de ne feledjük: hogy ezen föld pusztaság, sivatag, úgy hogy a bérli e temérdek birtokon, nyájai s csordái közepette szegényes házaikban sok nélkülözéssel élnek; azonban vannak kényelemmel élő bérli is.

Minthogy e vidéken sem fa, sem épületi kő nincs, a bérli házaikat vályogból, sárral összeragasztva készítik. Ezen házfalokon az itt szokásos fellegszakadások könnyen rést ütnek, de ezt ép oly könnyen kiigazítja a család. Égetett téglák készítésére hiányzik a fa vagy szalma, mert ezen utolsó a nyáj veszi igénybe; legközönséges tüzi anyagok az állatok ganéja, mely elég hőt fejleszt ugyan ki, de az étel készítésénél, az ezeknek kölcsönzött bűz miatt, épen nem kívánatos.

Az út egyhanguságát a madarak s erdei állatok sokasága elfelejti; láthatni ott vad pulykákat, foglyókat, majmokat, antilopékat; a közeli hegyekben ragadozó vadállatok is tartózkodnak, melyek a bérli juhaira ólálkodnak. Ezeket a bérli minden módon pusztítja. Beauforé várostól öt órányira van egy gazdag bérli, kinek szoba bútorai pompás páducz-, leopárd- és tigrisbőrrel vannak bevonva, melyeket maga a gazda lőtt le.

Ezen faunához kell még számítani a bérlihez tartozó szaladárokat is, melyek félvad állapotban élnek. Ezekkel a bérli igen jövedelmező üzekerdest folytatnak a Fok városiakkal. A majorok körül vannak véve vastag fénysodronnyal a végett, hogy ezen becses madarak ne bódoroghassanak el; s ez nem is jár nagy bajjal, mert ezen madarak nem tudnak sem repülni, sem átugrani; azonban elég terjedelmes tartózkodási hely engedtetik nekik, hol kedvükre szaladgálhatnak, legelhetnek s fészkeiket távol az emberi zajtól a völgyekben rakhatják. Élenként a vedlés idején a bérli felkeresik őket s oly szűk helyre terelik, hol tollaiktól kíméletesen megkopaszthatják; ezután megint a jövedelmük idejéig szabadon bocsátják. Egy szaladár évenként 1250 frankot hoz be, minden ráfordítandó költség nélkül; a himnek szebb tollait 75 frankon adják el. Angliában egy fontért két ezer frankot is fizetnek. A kormány, miután ez üzletágat sokáig elhanyagolta, szigorú törvényeket hozva azok ellen, kik ez állatokat pusztítják; a ki egyet megöl, vagy fészket kifosztja, 1250 frank bírsággal büntetetik.

Ily szép nyeresémet húzván a szaladárokból a bérli, nagy ügyelettel gondozzák őket; s minthogy ha meg nem szelidülnek, tollaikat nagy bajjal, úgy szólva erőszakkal kell kitépni s ez által könnyen veszélyesen megsérülnek; ezért nyájas bánásmód által szelidíteni törekednek; mesterséges kóllófészkeket csinálnak nekik; minden zaklató vagy ellenséges megtámadástól védik s így az egyébként vadállat szelidítésében már nagy előmenetelt tettek.

Az utazók ezen vonalon két szép városon

— Beau-fort-West, és Victoria-West — mennek át, melyek szép kertjeikkel, csinos épületeikkel, kényelmes szállodáikkal ellenkező benyomást gyakorolnak az útasra, mint az áthaladott kietlen pusztaság.

Eljutván az utolsó állomásra, Boshofra, már csak kicsiny távolságra vagyunk az első gyémántteleptől. Már feltűnnek Bult-Fontein első sátrai s végre az ígért földjének talajára lépünk, hol annyi gazdagság van felhalmozva, melynek csak gondolata is szívünket gyors mozgásra indítja. K. (Folyt. köv.)

Megyei sport.

Apanagyfal, 1376. oct. 29.

Bá.ó Bánffy Dezső főispán ur ő méltósága által f. hó 27- és 28-án rendezett kopóvadászatok igen szépen sikerültek. E vadászatban a megye értelmiségeiből meghívott vendégek közül 18-an jelentek meg. Az első nap eredménye 19 nyul és 2 róka volt; másnap pedig 8 nyul és 2 róka esett el, s így összesen 31 darab vad lett a multság áldozata.

Megjegyezni kívánom, hogy az egész vadászterrenum csakis egy pár száz holdat képezett. A vadászatokat izletes villás-reggelik előzték meg s az 5 órakor d. u. visszatérő vadászoknak kellemes meglepetést szerzett a ritka műveltségű és kedves házi asszony, a fényesen kiállított estebédekkel, melyeknek második stívén Torma István által mondott toasztjára harsány éljennel üdvözöltek szeretve tisztelt főispánunknak és szíves házigazdának épen e napra esett születési névünnepe is. A kedélyesen előtört estebéd után még azon meglepetésben is részesültünk, hogy egy világvárosokat összjáró és Bethlenen keresztültávozó velencei születésű Pietro Clementini nevű kézhármoniumon játszó, megtudván az összegyűlt vadásztársaságnak Apanagyfalban időzését, átáradt azonnal s egy pár valóban műészileg eljátszott darabbal mulattatta a vendégserget. Hízelges nélkül elmondható, hogy a két napon át élvezett vadászat mind nekünknek legkedvesebb időöltése közé sorolható, hol nem csak a nimród fegyverrel, hanem minden egyes vendég a ritka szíveségű háziasszony és háziúr társaságában a legnagyobb meglegegedéssel mulatott.

Ej vadász.

Szemle.

Belföld. A képviselőház pénzügyi bizottsága az oct. 23-ik ülésén a közlekedési tárcza költségvetésének részletes tárgyalását kezdte meg. A vasuti és hajózási felügyelőség az adminisztratio egyszerűsítése és helyesebb becsztása hangsúlyoztatott. A köutak kezelésénél kiállítás helyezettett, hogy a közigazgatási bizottságok megerősödése az

csillapítja... kitűnő emberek gyülekeznek körébe... egy Uhland-féle dal ajkairól, — s azonnal meggyógyulok!

Esti szünkületkor a Porta Pinciana egyik több emeletes háza előtt, átellenben a Villa-Malta-val állt meg Herz berlini titkos tanácsos nejének kocsija; Bürne szelleműs barátja ragyogó elpusztíthatlan szépségben szállt ki a hintóból, s Seidler Louise a weimari ifjú férfi lakásába ment ki Romából Goethe ajánló levele vezetett be a német körökbe.

„Talán igen is korán jött, kedves Louise-ám,” melege ödzött Herzné asszonyosság az úgy nevezett Janai órásnő, miután Seidler kisasszony vendég zabáját megnyitotta, s a belépő classicus szépségű nyakát világosságra kendőjeől megszabadította, „ön azonban azt, kívánta, hogy a társaság összejövetelét előtt velem egy pár szót vált-hasson.”

„És hogy önnek tisztelt pártfogóm, egy arcképet mutassak, mely ugyan nagyon is távol áll az eredetitől — mindazonáltal művem részére, mely gyöngé árnyéka a legszebb valóságnak, nagyon szeretném az ön szíves érdeklődését megnyerni.”

„Ön kíváncsivá tesz engem! — De miért ily sok gyertya? Legyen takarékos s várjon az illuminatioval, míg a többiek is megérkeznek!”

„Oh édes istenem! két romai lámpásocskas négy rézgyertyatartó!! ön csufolkodik, kedves titkostonácsosné! Nézze csak, egy kajlafüli cinkannában thea... ésése, a minnyi a konyhából telik... lepény és torta, szíves barátok küldeménye... Ez a művész sorsa!”

(Folyt. köv.)

Thorwaldsen szerelme.

Beszély.

Irta:

Freiberg Gunter.

(Polytató.)

Viszonya Máriához, a csodaszép mintához, rövid mámor, vagy inkább tévedés volt. Az idegenszerű jelenség, eredetiség kezdetben a heves képzelődésű északit csalódásba ringatta való tulajdonai felett; vadságát negélynek, dühét szenvedélynek, érzékiségét odaadásnak tartotta, míg végre szemei megnyitáltak, s a rövid életű tetszést, legyőzhetetlen idegenkedés váltotta fel. Maga a tagadhatlanul szép trastevere-i) typus is szenvedetlen lett reá nézve, — Mária arca Medusa-fővé változott; valóságosan iszonyodott, éjsötét, mélyen árnyékolt szemei metsző tekintetétől; szájszögleteitől, melyek a tragicus álarczok fájdalmát kifejező ajkaira emlékeztették; durva, sötét hajától; mely férfias hangjától.

Mindazonáltal nem a szép Furia volt az, ki a nagy művész kedélyét, ama tavasza napon elsötétítette; Thorwaldsen régóta érzéketlen és közönyös volt az egykori kedves örvengése iránt, ki minden tekintetben alatta állott. Másnemű gond árnyalta be szép hajlásu homlokát... bennséjében bánat, boszúság és bizonytalanság rezdült, hába kísértette meg munkába melyedni, a lány anyag ma alakíthatatlannak tetszett; az anyag, mely máskor föltétlenül hódolt szellemének, egyáltalában megtagadta a szolgálatot.

„Szabadnak lenni!” kiáltott a bámolt, babérkoszorús művész, s szervedélyesen tárá ki karjait, mintha egy kedves, elérhetlen phantomot

akart volna tulajadó gyöngédségől olvadozó szívére ölelni, — szabadnak, boldognak lenni! egyszer a teljességgel meríteni és a forrásból inni! inkább ismeretlenül, nem ügyeltetve élni, csak hogy a meglegegedés sugára ragyogjon homlokunkan. Babér és rendszalagok csak hűvös szelést boldogítanak, kik saját magukba szerelmek... külső tömjéncztetés után csak az áhítóz, kiből nincs szent tűz... én mindent mindent szívesen nélkülözök, csak az az egy gyöngy volna birtokomban, melyet hasztalan keresek! — azonban én örökre eljártam ülvőnet „tevé hozza vigasztalatlanul... bilincsétől szabadon, mégis rabszolga vagyok, rabszolgája a körülményeknek s esetlen lelkiismeretességemnek... egy könnyűvérű olasz kiűzné a tücsköket fejéből, ledöntené a szent parancsok légvárát... jaj nekünk, északiaknak! reánk a komoly megfontolás ónsulya nehezkedik s könnyör nélkül agyon nyom.”

Egy asztalhoz lépett, mely levelek, ujságok- és látogatójegyekkel volt fődve.

Egy nyílt iraton ismételtén átfutva, keserűen mosolygott: „Szerelmét kívánja tőlem! ez annyit jelent: tied maradok a sirig. Megndulásomra számít; azonban csak a legnemtelenebb önzést látom benne, csak egy új ravasz eszközt, a bohó, becületes Thorwaldsent elhamarkodott fogadására emlékeztetni, neki naponként egy „memento mori”-tsugni...”

A levelet eldobva, több látogatójegyet vett szemügyre. „Meghívás Humboldtne asszonyhoz, holnap este 1/2 7 órára... Jövő szeptemberre Veit Dorotytya asszony- és fiahoz... Szombaton szokott fogadás a porosz követnél. Megálljunk ime itt egy levélke a kis Seidler kisasszonytól... ma este a szokott módon... legyen... a kedves, jó leány, ki tiszteletreméltó komolysággal foglalkozik a művészettel, keblem minden háborgását le-

1) Trastevere, romai városrész, melynek lakói a romaiak közvetlen utódainak tartják magukat.

utbiztosi állomások megszüntetését eredményezheti. A brassó-tömösi, valamint a bánréve-nádsdi vasuti vonalak előirányzata elfogadtattak.

A honvédelmi ministerium költségvetésénél az általános tárgyalás alkalmával a minister kijelenté, hogy a honvédség 8 nap alatt teljesen felszerelve kiállhat.

Az ijar, kereskedelem és külkereskedelmi célok, az iparszaktanítás rendszeresítésének hangsúlyozásával 35,000 frt; a gazdaság különböző ágai emelése czimén 50,000 frt irányzatok szavaztattak meg.

A képviselőház igazságügyi bizottsága a kimaradó képviselőkre vonatkozó tjavaslatot mult hó 25-ki ülésében tárgyalta, s kimondatott, hogy azon képviselő, ki a ház elnökének felhívására sem adja be megfizető levelét, elveszti képviselői mandátumát, s az országgyűlés tartama alatt sem azon, sem más kerületben meg nem válazható.

A buda esti egyetemi ifjuság törölországi rokonszenvének kifejezésére; másfelől az orosz tula ásk miatti felháborodásának jelzésére nagyszerű tüntetést készült rendezni a budapesti török konsulnak tervezett fáklyásmenet adása által. 20-án tartatott az első összejövetel, hol Szűcs Gyula indítványára a tüntetés rendezése elhatároztatott s az egyetemi polgárokhoz kiáltvány bocsátatott. A gyűlés 60 tagu bizottságot alakított a tüntetés és gyűjtés szervezésére. Az ifjuság mozgalma széles körű s rokonszenves fogadtatást eredményezett. A budapesti honvédegyelet küldött égleg jelent meg az oct. 21-i gyűlésben. E gyűlésen a bécsi egyetemhez táviratoztak a csatározás miatt; mely távirat azonban a bécsi távirahivatal által — államközbiztonság veszélyeztetés ürügyén — letartoztatott. Az ifjuság 20 tagból álló küldöttséget menesztett Tisza miniszerelnökhöz, ki az ifjuságot, — örömet fejezve ki a fellett, hogy ily komoly ügyben véleményét meghallgatni megjelent — atyailag óvatolta a tüntetés felhagyása iránt. A küldöttség megígérte, hogy a minister ohajtása az ifjuság értekezletén mindenestül fontolóra fogja venni. A rendező bizottság azonban 23-án a fáklyásmenet megtartása mellett határozott. Ez alatt a mozgalom mind szélesebb kört nyert. A katonai főarancsnokság az egy éves önkénteseket szigorú parancs által rögtön elfogatás és súlyos büntetés terhe alatt eltiltá; másfelől azonban a kecskeméti ifjuság, a pécsi jogakadémiai ifjuság, s vidékről több jogakadémiai ifjuság úgy, mint egyesek távirat által helyeslőleg csatlakozott. Egymást érték a gyülesezések és adakozások. A török konsul a nála járt küldöttségnek kifejezé, hogy Törökország nevében a megtiszteltetést kész elfogadni. Egy másik küldöttség a rector nyilatkozatáról tett jelentést, ki a tüntetést inopportunistának találván, erélyes rendszabályok kilátásba helyezésével annak megakadályozására törekszik. Az ifjuság ezzel szemben is a tüntetés megtartása mellett határozott. Erre az egyetemi tanács egy 24-kén kelt rendelettel eltiltá a fáklyásmenet megtartását. Az egyetemi tanács tilalmát követte a rendőreg tilalma. Az ifjuság hangulata türelmetlen volt, az izgatottság fokozódott. Az ifjuság a 60-as bizottságot felhatalmazta, hogy gondoskodjék alkalmas módról az ifjuság érzelmének nyilvánítására. Elhatározták egyzeremind, hogy a gyűjtéseket a török sebesültek javára folytatni fogják. Az ifjuság nagy tömegben vonult Jólaihoz, mint az ifjuság barátságához. Jólai jogosnak jelzé az ifjuság eljárását, de kéré az ifjuságot, hogy a lényes és feltűnő tüntetéstől elállva, válazzanak csendesebb és hathatósabb módot, hogy eljárásukkal a kormány állását ne nehezítsék. Az ifjuság zajosan oszlott szét, s a tüntetésbe más elemek is vegyültek, a budapesti fölb vonalakon erős rendőri és katonai őrzések czírláltak, melynek következtében a nevezett fáklyásmenet elmaradt. Az egyetemi ifjuság 60-as bizottsága segélygyűjtő bizottsággá ala-

kult 25-ös tagu szűkebb körben, s ennek felhívására bizottságot nevezett ki. Helyeslő nyilatkozatok mindenfelől érkeztek. A karcazi társaság, a palánkai magyar egyelet, az egri joghallgatók, a kolozsvári egyetem ifjusága, — ez utóbbi az erdélyi fölb tano-dákhöz teendő segélyezésügyi felhívása s a budapesti felszólalásúlön küldött távirata, — a győri akadémia, a n.-várad gymsium, a n.-lárovi függetlenségi kör, gyöngyösi, selmeczi lyceum, posonyi aladémia, selmeczi aladémia, n.-várad jogakadémia stb. részéről.

Küldöt. Európa restája a folytonos forgatás dacára sem választja még külön a tisztabuzát a felurjázott kerkelytől, a forgás mind szédtől, de az osztályozó zárah hivatalosan még mindig zároltatál, s még nem lehet tudni, hogy melyik rész fog lövelb löntést tenni, vagy a szüntelen forgatás által meggyült tárgy melyik részt fogja felszálítani. A diplomata líramatlan működési hullámzásán a roménység cschál a még czéltalanul hintézik. „Lehetőség a löve még na is, de valószínű a hálou.“ A legutóbb érkezett hírek is mind nyugtalanítóak. Lehetett hallani, hogy Igraticó len-s antinájolyi nagylövet hadüzrettel meggy Konstantinápolyba, hogy Ionánia egyezéget kötött Oroszországgal csajatszallításra, s hogy Andrási megöltött, e híreket a fellivata cschál szétel csimítani. Az clasz politilálan is morandiánk komoly fellőése folytán, hirtelen fordulat történt. Iddig a porta által felajánlott félvi fegyverszünet elfogadta: Austria-Magyarország, Franciaország, Arglia, Olaszország. Hogy a portának kívánság alalján öltöztett ama fel-tétele, hogy Oroszország gátolja meg az orosz önlénytesek Szerbiára nyomulását, oly insinatio, melyet egy európai hatalomnak sincs joga Oroszországhoz intézni. annál kevésbé teheti ezt Törölország, mely a Bulgáriában ellövetett vérengzés után minden jogát elvesztette arra nézve, hogy még szót emeljen az európai konczertrén stb. A muszla politila e brutális gögje nagy visszatetsést szült minden iránylan.

Kedvezőtlenbb hírek érkeznek a montenegrói csatateréről a törölökre nézve. Podgoricától északkeletre eső Medun határvár 400 törökkel az éhség miatt négy hónapi ostromzár után lapitulált, Dervis basa Podgoriczala vonult. A győzelmet Csettinjeben kivilágítással ülték meg.

HIRFÜZÉR.

— **Szolnok-Doboka** 4-ik száma első lapján Simó Lajos beszámoló beszéde 2-ik sorában „bakkérdés“ helyett bankkérés olvasandó.)*

— **A belügyministerium** vezetésével megbízott m. kir. Minister elnök úr f. év 5192-eln. sz. a leiratával főispán úr ő méltóságát a „Deák Ferencz“ szobrára rendezett gyűtések erélyes folytatására s a pénzösszegnek rendeltetési helyökre (az adó- vagy postahivatalokhoz) leendő befizetésére szóval e tekintetbeni sikeres működésre kérte fel.

— **Szende Béla** honvédelmi m. kir. minister úrnak f. évi szeptember 15-én kibocsátott felhívását, — melyszerént a honvédtisztek hátrahagyott vagyontalan családjaiknak ellátása érdekében, egy országos egyelet alakítása czéloztatik — lapunk bezáratkor vettük, s ez okból egész terjedelmében nem közölhetjük. Az egyelet önkéntes adakozásokból fogja a szükséges tőkét előteremteni, s e végtől az alánási iver immár szét is küldettek. Az önkéntes ily adományok gyűjtésére a szolgabíró urak, városok polgármesterei, körjegyzők, tanítók s minden ez ügygel rokonszenvező honpolgár figyelmét felhívjuk. Pénzösszegeket megyénk fő és alispánja valamint lapunk szerkesztősege továbbítás végett elfogad, s előzetesen is a „Szolnok-Doboka“-ban az adakozók névsorát közléteszi. Adományok a „Budapesti

Közlöny“-ben fognak a honvédelmi minister úr által nyugtáztatni.

— **Necrolog.** A szamosujvárvárosi örmény szertartásu kath. papság a maga, és az összes erdély egyházmegyei örmény szertartásu kath. papársak nevében mély fájdalommal tudatja Lukácsi Kristóf szamosujvárvárosi örmény kath. plebános, — belső-szolnokmegyei főesperes, — a szamosujvári örmény katolikus gymnasium, népiskola s az általa alapított „szent Gergely árvaintézet“ igazgatója és városi képviselőnek folyó 1876-ik évi october hó 24-kén esti 10¹/₂ órakor, életének 73-dik, áldozásának 49-dik évében, a haldoklók szentségének példás felvétele után, — tudóloob következtében történt elhunytát.

— **Alóhírtak** felszólítást intéznek azokhoz kik Deésvárossának sétatéri ügyét felkarolni ohajtják, f. év november hó 5-én a városház tanácskozási termében délután 3 órakor megjelenni. Dessewffy Mihály, Mihály Ferencz, Frank János, Rppel Vince, Krémer Sándor.

— **Deési Dadai Elek** szab. áll. honvédfőhadnagy századossá lépttetett elő, Haragos Lajos tiszthelyettes pedig tetteles állományi honvédhadnagy. Lex János esendőörmeister pedig a m. kir. esendőrség állományában 1876-ik évi november hó 1-jétől számítandó ranggal m. kir. esendőrhadaprodá neveztetett ki.

— **A deési ev. ref. egyházmegye** és egyház község gróf Mikó Imre emlékére f. hó 12-én fogja a gyász isteni tiszteletet megtartani.

— **A deési jótékonyezelu** állandó működvelő szintársulat rendes évi közgyűlését igazgatóelnök Torma István ur f. évi november 8-án délutáni 3 órára összehívta. A közgyűlés tárgyalta 1. a társulat 1874. és 1876. évi vagyoni állapota megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése; 2. kamatok; és 3. kötvénytőkéek behajtása feletti intézkedés; 4. a színház felépítése czéljából készített tervek megvizsgálására kiküldött bizottság javaslata feletti tanácskozás; 5. önálló indítványok fogják képezni.

— **Erdélyi pinceegyletünk** újabb kitüntetése! A philadelphiai világkiállítás osztrák-magyar osztályának főnöke, Dr. Migerka, udvari tanácsos, folyó october hó 7-éről Philadelphiából keltezett levelével tudatja, hogy a világkiállási jury az erdélyi pinceegylet borait eredmél tüntette ki. Az ottani bírálati szervezet szerint érem szolgál, mint elsőrendű; dícsérő oklevél, mint másodikrendű kitüntetés; ebből folyólag derék és áldozatkész pinceegyletünk ismét az első között állotta meg méltó helyet! E. G.

— **A szamosujvári működvelők** az ottani önkéntes tűzoltók javára f. november 4-én „Rozsa és Rozsika“ czimű 4 felvonásos vigjátékot adják elő.

— **Hymen.** Brassai Miklós oláhláposi körjegyző folyó hó 6-án azaz jő ő kedden tartja esküvőjét Bíró Milivel Bíró József magyarláposi birtokos kedves leányával. Aldás kísérje frigyöket.

— **Bíró András**, a deési polgári iskola igazgató-tanára, f. hó 24-én tartotta esküvőjét Gibbon Ida kisasszonynyal. Az egyházi szertartást Nagy Péter püspök ő mlga végezte. Boldogságot kívánunk az új párnak!

— **Zubovics Fedor**, a híres lovas, mint halljuk egy uszó-öltözéket talált fel, mely tul tesz a Boyton kapitányén, a mennyiben ló számára készült. Ez öltözetben a ló minden nehézség nélkül uszik s még kevésbé fárad el mint a járásban. A feltaláló legközelebb meg is teszi az első próbatutat Pozsonytól Budapestig egy ily öltözetel ellátott ló hátán, mely alkalomra Türr tábornok már fel is ajánlott egy propellert, mely kísérni fogná.

— **„Talmud zsidó“** czim alatt legközelebb több nyelven egy röpirat jelent meg és hozatott forgalomba, melynek tartalma a hébervalásuak irányában izgató és gyűlöletterjesztő. Ennek folytán a belügyminister felhívta a hatóságokat, tekintettel az 1847/8. XVIII. t.-cz. 45. §-ára, intézkedjenek, hogy a röpiratnak házaló vagy zugkönyvárusok általi terjesztése megakadályoztassék és az ez uton netán forgalomba hozandó röpiratpéldányok elkoboztassanak, valamint az árusok rendőreleg szabályosan megbüntettessenek.

— **Szende Béla** honvédelmi minister a pénzügyi bizottság legutóbbi gyűlésében kijelenté, hogy 217 ezer hon édet teljesen felszerelve képes 8 nap alatt kiállítani.

Törvényhatósági közérdekű közlemények.

Tapasztalás szerint a ronesoló toroklobb nemcsak az ország több részeiben, de törvényhatóságunk területén huzamosabb idő óta szórványosan és helyenként járványképen uralg.

Ezen ragályos ronesoló toroklobba esés ellen lehető biztosítás czéljából a lakosság, különösen azok, kik orvosok és gyógyszerek hiányában azonnal segítségben nem részesülhetnek, a következőkre figyelmeztetnek:

1-ör Mihelyt valaki ezen betegségbe esik, vagy csak torka fáj, ne mulassza el addig is, míg orvosi segély érkezik, a hideg vagy jeges borogatásokat folytonosan a torkára alkalmazni.

2-ör Száját, torkát 10 percenként meszes vízzel — míg a betegséget tart — öblögetni, (megjegyeztetvén, hogy a meszes vizet a község háztól ingyen kapja.)

3-ör Az egészségesek a betegektől és mindazon tárgytól, melyekkel azok érintkeztek, szigorúan elkülönítve tartassanak. Elővigyázatból azok is, kiknek még nincsen semmi bajok, szájukat és torkukat naponta legalább is 6-szor meszes vízzel öblögtessék.

4-er Hogy száj-, orr- torokváladék által ragály ne terjesztessék, azoknak megtörülésére rongyok használtassanak, melyek azután elégetendők.

5-ször A beteg-szoba levegője tiszta legyen és ne közlekedjék a többi lakrész levegőjével. E czélra jó a kandallóban folytonosan gyenge tüzet fentartani, és forró vas-kanálra töltött eczettel 1 óránként füstölni.

6-szor A beteget ápoló lehetőleg keveset érintkezzék a többi lakossal, (sima fényes szövetekbe öltözzék, s ne durva gypjuba.) Étkezés előtt mindig mossa meg kezét.

7-szer Minden ruhanemű, kendők, lepedők stb. mielőtt a szobából kivitetnek, forró vízbe mártandók, mely lúgos vagy meszes vizet tartalmaz.

8-ör Minden edény, melybe ürülék jő, hamuval vagy mészszel fertőtlenítve tartassék.

Ha netalán a beteg meghalna.

9-er A hulla ne vitessék más szobába, mert ragályt terjeszthetne, — semmi se vitessék ki a szobából fertőtlenítés nélkül, úgy mint a 7-ik pontban előbb leírva lett.

10-er A hulla megmosására meszes víz használtassék, és mielőbb koporsóba teendő fertőtlenítő szerrel. E czélra törött szén mészszel vegyítve használható, melylyel a hulla fölött és alatt bőségesen behintendő, — a koporsó mielőbb becsukandó s eltemetendő.

11-er A ragályanyag kikerülése tekintetéből mindenki, úgy a beteg, mint a halottas házat kerülje; a ragályos betegségben szenvedő és azon házakban lakó tanulók az iskolába látogatástól mindaddig eltiltandók, míg orvosi bizonylat által ki nem mutatták, hogy tökéletesen meggyógyultak, és általuk ragályozás nem történhetik.

Ha a beteg meggyógyul.

12-ör Használni kell lágy meleg fürdőt, szappanos mosogatást; a beteg lehetőleg ne érintkezzék családja tagjaival, és fertőtlenített ruhában jelenjék meg.

13-ör A ragály a szoba falához tapadván, nehéz eltávolítani, a falról minden papir levakarandó és elégetendő, a ruhaneműk szétterítendő, azután $\frac{1}{4}$ kilogramm kénkö apróra töretik s vasserpenyőbe helyeztetik, azon vigyázattal, hogy semmi se gyuladhasson meg; ablak jól bezáratik, a kénre égő parázsot tenni, és az ajtón kimenve, ezt bezárni, a szoba ezen füstben maradjon 5—6 óráig, hat óra múlva a szoba megnyitandó és minden forró lúgos vízben megmosandó, a szobát ki kell meszelni és üresen hagyni 1—2 hétig.

Deés, 1876. október hó 25-én.

Dr. Gajzágó László, s. k.
Szolnok-Dobokamegye főorvosa.

Közigazdaság.

Douglas jegenyéje. Abies Douglasii.

Ezen jegenyefa Északamerikában a Rocky-Mountain hegyeken és Kalifornia északnyugati részében roppant terjedelmű erdők képez. A híres növényész Douglas által — kitől nevét is nyerte — 1826-ban hozatott Európába; 60—65 méter magas és 4 méter átmérőjű fákat növel; gyors növés s hasznos technikai alkalmazás által tűnik ki; tetemes fagy-fokot képes ártalom nélkül kiállani. Ezen tulajdonságáért az erdőbirtokosoknak fölötte becses, mert sem a tavaszi, sem az őszi korai fagyok nem ártanak neki.

Magvakat és csemetéket kaphatni a Franzendorfi kertmívelési társulat által Bajorhonban.

Hasznos tudnivalók.

Még valami a kéménykoromról. A kéménykoromnak van egy bizonyos alkatrésze, mit tudományosan „creozot“-nak neveznek. Ennek pedig az a tulajdonsága van, hogy a földi gilisztára nézve halálos méreg; azért tehát ott, hol kéménykormot mint trágyát alkalmazunk, ott a gilisztának hírét porát sem fogjuk hallani.

Deési piaci árjegyzék.

1876. october 31-én.

1 hectoliter tiszta buza 7 frt 20 kr. Elegy buza 6 frt 30 kr. Rozs 4 frt 50 kr. Törökbuza 3 frt 70 kr. Zab 1 frt 80 kr. Árpa — frt — kr. Pityóka 1 frt 50 kr. Lenmag — frt — kr. — 100 kilogram széna 5 frt 20 kr. Szalma 1 frt 55 kr. Egy köbméter kemény tűzifa 4 frt 50 kr. Egy kilogram marhahus 32 kr. Juhus 24 kr. Sertéshus 48 kr. Disznózsir 96 kr. Marhazsir 90 kr. — Egy liter lenese 14 kr. Borsó 10 kr. Paszuly 6 kr.

Szerkesztő postája.

Lapunk munkatársait és levelezőit tisztelettel kérjük fel, miszerint dolgozataikat és leveleiket akként postára adni sziveskedjenek, hogy azokat legkésőbb hétfőn mindig megkaphassuk, mivel később érkezett cikkek az azon heti számban már nem használhatjuk s vagy a következő számba tartjuk fenn, vagy mint elkészített, egészen mellőznünk kell.

Vállya Ferencz szolgabíró urnak Csernek. Kecskéhátiak szülő válasza érkeztek lapunk sajtó alatt volt, a 6-ik számban bizonyosan közölni fogjuk.

Felelős szerkesztő-kiadó PÁNCZEL JÁNOS.
Tárcavezető MEDGYES LAJOS.

H I R D E T É S E K.

DEMETER BÉLA

Deésen

ajánlja ujonnan berendezett

Fűszer-, Bőr- és Festék-kereskedését.

IRÓSZEREK, PAPIROK
nagy raktára.

VICTORIA biztosító
társaság ügynöksége.
BIZOMÁNYI és SZÁLLI-
TÁSI ÜZLET.

Debreczeni és bethleni
lisztek; Első minőségű
fagyany

Heliosz Parafin

és

Fagyú gyertyák.

Tisztított lámpaolaj.

BEL- és KÜLFÖLDI
PETROLEUM.

Az erdélyi Pince-egylet

BORAI.
Rhum, Thea.

LIKÖRÖK.

SÓSBORSZESZ.

Életital.

Groersajt.

Olvasztott

DISZNÓZSIR.

EGYEDÜLI RAKTÁRA
a Frank pótkávénak,
mely jóságában a
valódit megközelíti.

Ügyszintén

Angol mosó krystály

és

Fénykeményítő,

mint új és hasznos beho-
zatalt ajánlom.

Sz. 166. — 1876. (1—3)
Pályázati hirdetmény.

Szolnok-Dobokamegye kaczói járásába kebelezett Kaczó, Szecské, Kápolna és Muncsel egyesült községek körjegyzősége üresedésbe jövén, ezen — 400 frt évi fizetés 60 frt lakás és irdai általánnyal javadalmazott állomásnak választás útján való be-
töltésére ezennel pályázatot nyitattik. —
Felhivatnak mindazok, a kik az 1871. évi XVIII. t. cz. 74. §-a értelmében képesítve vannak, hogy pályázati kérvényeket 1876. évi november 15-ig alólirt szolgabírói hivatalhoz annál bizonyosabban beadják, minthogy a később érkezett ilyen kérvények tekintetbe nem fognak vétetni.

A választás folyó év november 20-án d. e. 10 órakor Kaczó községében fog megtartani.

Alkaczkói járás-szolgabírójától.

Hollomezőn, 1876. october 9-én.

Buzura János,
szolgabíró.

Haszonbérbe adandó birtok.

Az országut mellett, Deéstől háromnegyed órányira fekvő, **Kapjon, Alsó-, Felső-Kosály** községében 5 hold belső telek udvarházzal és gazdasági épületekkel, 500—600 veder bort termő szőlővel, — melynek művelését hét zsellérnek a munkája biztosítja, — mintegy 250 hold, nagyobb részt megtrágyázott, I-ső osztályu földbirtok több évekre

biztosíték mellett,

haszonbérbe kiadó.

A szerződési feltételek- és a haszonbéri összegről felvilágosítást ad a tulajdonos **Dessewffy Mihály**, Horváth Györgyné házában Deésen.

(2—3)

Ny. Keresztesy Pál könyvnyomdájában Deésen, 1876.